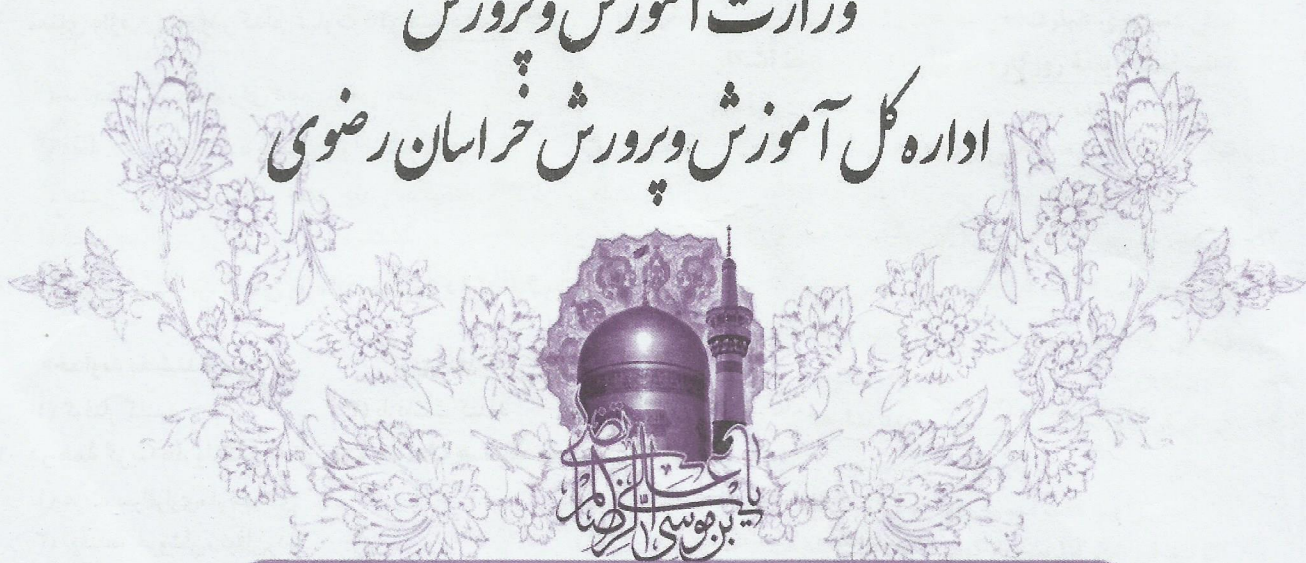

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

المپیاد علمی ادبیات فارسی
دوره اول متوسطه

تعداد سؤال: ۳۰   شروع آزمون ساعت ۱۰ صبح   مدت پاسخگویی: ۶۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی دانش آموز: شماره داوطلبی:

سال تحصیلی ۹۵-۹۶   مرحله اول   ۲۵ بهمن ماه ۹۵

❖ توجه: به پاسخ های اشتباه نمره منفی تعلق می گیرد

۱- معنای واژه «خیل» در کدام عبارت ذکر نشده است؟

- (۱) مردم، دسته دسته برای دیدن او می آمدند.
 (۲) فقط گروهی توانستند به سؤال او پاسخ بدهند.
 (۳) جمعی از یاران به دورش حلقه زدند و به سخنانش گوش می دادند.
 (۴) گفت: همه باید در این نبرد آماده باشند.
- ۲- با توجه به بیت زیر، معنای واژه «دستگیر» در کدام گزینه دیده می شود؟

- «خداوند بخشنده دستگیر کریم خطابخش پوزش پذیر»
 (۱) گرفتار کننده (۲) بازداشت کننده (۳) یاری رساننده (۴) دستگیر کننده
- ۳- در همه گزینه ها، واژگان به کار رفته مترادف هستند، به جز گزینه ...
 (۱) عزت، سرافرازی، ارجمندی (۲) چاپار، پیک، قاصد
 (۳) توفنده، خروشان، توفان زده (۴) حماسه، دلیری، شجاعت
- ۴- مترادف واژه های «بحران، نژند، نستوه، خاستگاه» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) ناسازگاری، مبارز، خسته، خواستن (۲) آشفتگی، خشمگین، خستگی ناپذیر، مبدأ
 (۳) آشفتگی، افسرده، خستگی ناپذیر، منشأ (۴) آشوب، غمگین، خستگی، خواستن
- ۵- در کدام عبارت، غلط املائی بیشتری یافت می شود؟ (تشدید جزو غلط املائی به شمار نمی رود)

- (۱) ای هدهد سبا به صبا می فرستمت/ بنگر که از کجا به کجا می فرستمت
 (۲) چون این دو شوند از تو خرسند/ خرسند شود ز تو خداوند
 (۳) کشور ما همواره سرزمین سپند فر و فروغ و فرهیخته گی بوده است.
 (۴) بخوان و بجوی و بیوی و ایران خود را شناس و پروردگار راسپاس بگذار.
- ۶- کدام گزینه از دیدگاه املائی نادرست است؟ (تشدید جزو غلط املائی به شمار نمی رود)

- (۱) پایه های برجش از عاج و بلور/ برسر تختی نشسته با غرور
 (۲) هرشب که روی به جامه خواب/ کن نیک تعمل اندر این باب
 (۳) عقل ها حیران شود کز خاک تاریک نژند/ چون برآید این همه گل های نغز کامکار
 (۴) کای فلان چاشت بده یا شامم/ نان و آبی که خورم و آشامم
- ۷- در کدام گزینه نادرستی املائی وجود ندارد؟

- (۱) بهلول برخواست و فرمود: تو می خواهی مرشد خلق باشی؟
 (۲) مگر پشت صتبر و ستوار و نیرومند ایران که تویی.
 (۳) محمدتقی توانست با تلاش و پشتکار به مقام سدر اعظمی برسد.
 (۴) اکنون که به نادانی خود معترف شدی، تو را بیاموزم.
- ۸- همه گزینه ها از دیدگاه املائی نادرست می باشد، به جز گزینه ... (تشدید جزو غلط املائی به شمار نمی رود)

- (۱) کمال الدین تصویر مرغی را کشید که رو به سقف قار اوج گرفته است.
 (۲) همت دلاوران رشید، با علم و تخصص و تعهد درآمیخت.
 (۳) فرمود: تویی شیخ بغداد که مردم را ارشاد می کنی؟ ارض کرد: آری.
 (۴) خویشتن را خار مدارا زیرا در این روزگار، چشم و چراغ ایرانی

۹- در شعر زیر، چند گروه اسمی وجود دارد؟

معرفت کردگار/ دیدن این عالم است/ خوب جهان را ببین/ هرچه ببینی کم است.

- (۱) چهار (۲) شش
 (۳) پنج (۴) هفت

۱۰- نقش دستوری عبارات‌های مشخص‌شده در عبارت زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

کتاب است آیینۀ روزگار / که بینی در آن رازها آشکار

(۱) مفعول، مسند، متمم (۲) نهاد، مفعول، مفعول (۳) نهاد، مسند، مفعول (۴) مفعول، متمم، مسند

۱۱- فعل «گسسته‌ای» به «می‌گردد» مانند:

(۱) تاخته‌ام - می‌تازم (۲) افراشته است - می‌افرازد (۳) سوخته‌ای - می‌سوخت (۴) جهیده‌ای - می‌جهد

۱۲- در عبارت زیر، همهٔ گزینه‌ها می‌توانند هستهٔ گروه اسمی باشند به جز گزینهٔ ...

«در نوجوانی، هرگز در خیال کسی نمی‌گنجد که در آینده به انسانی بی‌عاطفه و بداخلاق تبدیل شود. تصور همه از آینده، یک

زندگی آرمانی، منطقی و سرشار از عشق و عاطفه و انسانیت است.»

(۱) بداخلاق (۲) انسانی (۳) تصور (۴) زندگی

۱۳- در کدام گزینه وابستهٔ پیشین وجود ندارد؟

(۱) الهی، فضل خود را یار ما کن / ز رحمت، یک نظر در کار ما کن
(۲) آدمی را چو هفت مهر به دل / نبود کم شمار از اهریمن
(۳) آمد آن شکرگزاریش به گوش / گفت کای پیر خرف گشته، خموش
(۴) کای فلان چاشت بده یا شامم / نان و آبی که خورم و آشامم

۱۴- «ان» در کدام گزینه، پسوند است؟

(۱) ارغوان (۲) باستان (۳) روان (۴) گلستان

۱۵- کدام گزینه درست است؟

(۱) جامع‌التواریخ: تاریخ مفصل ایران است که مؤلف آن خواجه رشیدالدین فضل‌الله می‌باشد.
(۲) رسالۀ قشیریه: نوشتهٔ ابوالقاسم قشیری با موضوع معرفی بزرگان شعر و ادب
(۳) اسرارالتوحید: کتابی در شرح حال سخنان ابوسعید ابوالخیر که نوادهٔ او، محمد بن منور نوشته است.
(۴) منشآت: مجموعهٔ نوشته‌های قائم مقام فراهانی که در نوشتن این اثر، از شیوۀ بوستان پیروی کرده است.

۱۶- نوع نوشتهٔ کدام اثر با بقیه متفاوت است؟

(۱) پیام‌آور محبت (۲) سرود درد (۳) خلد برین (۴) به قول پرستو

۱۷- در کدام گزینه تشبیه به کار نرفته است؟

(۱) چنان داغ دل، داغ دل دیده‌ام / که حال خود از لاله پرسیده‌ام
(۲) سفره دلم، دوباره باز شد / سفره‌ای که بوی نان نمی‌دهد
(۳) سپس رو کنم سرخوش از شهد عشق / به ایران و گویم بدین مهد عشق
(۴) رهایم مکن جز به بند غمت / اسیرم مکن جز به آزادی

۱۸- آرایه‌های مربوط به کدام گزینه درست است؟

(۱) عزت از خواری، نشناخته‌ای / عمر در خارکشی باخته‌ای (تضاد، جناس، کنایه)
(۲) یکی را به سر بر نهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت (تلمیح، جناس، مراعات نظیر)
(۳) مثل قصر پادشاه قصه‌ها / خشتی از الماس و خشتی از طلا (تشبیه، مراعات نظیر، کنایه)
(۴) گفتم که سوخت جانم از آتش نهانم / گفت آن که سوخت او را کی ناله یا فغان است؟ (مراعات نظیر، جناس، کنایه)

۱۹- در ابیات زیر، کدام آرایه دیده نمی‌شود؟

«هنگام سپیده‌دم، خروس سحری دانی که چرا همی‌کند نوحه‌گری
یعنی که نمودند در آیینۀ صبح کز عمر شبی گذشت و تو بی‌خبری»

(۱) کنایه (۲) تضاد (۳) تشبیه (۴) تشخیص

۲۰- در کدام بیت، یک مصوت کوتاه، واج آرایی به وجود آورده است؟

(۱) نکته‌ای گویمت که گر شنوی / شادمانی به جان و زنده به تن
(۲) مادر موسی چو موسی را به نیل / درفکند از گفتهٔ رب جمیل
(۳) دلبر برفت و دلشدگان را خبر نکرد / یاد حریف شهر و رفیق سفر نکرد
(۴) لبخند تو خلاصهٔ خوبی هاست / لختی بخند خندهٔ گل زیباست

۲۱- با توجه به مصراع «حیف است طایری چو تو در خاکدان غم»، منظور از «خاکدان غم» چیست؟

(۱) اندوه انسان (۲) دنیای فانی (۳) اسارت بنده (۴) ثروت دنیا

۲۲- با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه دریافت نمی‌شود؟

«در دوران جنگ تحمیلی، خیل عظیم نوجوانان و جوانان بسیجی و جان برکفان ارتشی و سپاهی، این پهنه خدایی را به بنیانی استوار و سدّی نفوذناپذیر در برابر هجوم وحشیانه صدام و حامیان آمریکایی او، تبدیل کرد.»

- (۱) مقاومت مردمی
(۲) تهاجم نظامی دشمن
(۳) حضور مردم
(۴) مقاومت دشمن

۲۳- پیام کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) دوست آن باشد که گیرد دست دوست/ در پریشان حالی و درماندگی
(۲) آن کس که به جملگی تو را تکیه بر اوست/ چون چشم خرد باز کنی، دشمنت اوست
(۳) با هر که بگفتم که تو را دوست شدم/ شد دشمن من وه که چه طالع دارم
(۴) هر دوست که راستگوی و یکرو نبود/ در عالم دوستی کم از دشمن نیست

۲۴- کدام گزینه در برگرداندن بیت زیر به نثر، گویاتر و نزدیک‌تر است؟

«چشم دل باز کن که جان بینی / آنچه نادیدنی است آن بینی»

- (۱) چشم دل، تو را به سوی حقیقت راهنماست، پس دیدنی‌ها را با چشم دل درک کن.
(۲) راه دل، راهی است عرفانی برای دیدن حقیقت. پس ببین با آن، دیدنی‌ها را و درک کن.
(۳) از راه دل، می‌توانی حقایقی را که قابل دیدن نیست ببینی و خداوند را با تمام وجود درک کنی.
(۴) چشم دل، ندیدنی‌ها را به تو می‌نمایاند. ولی باید جان را توان آن باشد که دیدنی‌ها را ببیند.

۲۵- لحن خوانش در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) ای نام نکوی تو سردفتر دیوان‌ها/ وی طلعت روی تو، زینت ده عنوان‌ها
(۲) ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی/ نروم جز به همان ره که توام راهنمایی
(۳) تازه فهمیدم خدایم این خداست/ این خدای مهربان و آشناست
(۴) هر آن وصفی که گویم، بیش از آنی/ یقین دانم که بی شک جان جانی

۲۶- محتوای کدام درس، به‌درستی بیان نشده است؟

- (۱) حکایت به خدا چه بگویم: ← تاکید بر امانت‌داری
(۲) درس خوب جهان را ببین: ← شناخت خدا با دیدن پدیده‌های آفرینش
(۳) شعر پیش از این‌ها: ← تقویت ایمان و عشق به خداوند
(۴) شعر صورتگر ماهر: ← توانایی انسان در برابر عظمت خالق

۲۷- کدام گزینه از نظر معنایی با بیت زیر مناسبت بیشتری دارد؟

«نام نیکو گر بماند ز آدمی / به کزو ماند سرای زرنگار»

- (۱) ای که دستت می‌رسد کاری بکن/ پیش از آن کز تو نیاید هیچ کار
(۲) صورت زیبایی ظاهر هیچ نیست/ ای برادر سیرت زیبا بیار
(۳) با بدان بد باش و با نیکان نکو/ جای گل باش و جای خار خار
(۴) با غریبان لطف بی‌اندازه کن/ تا رود نامت به نیکی در دیار

۲۸- کدام گزینه درباره درس «راه نیک‌بختی» نادرست است؟

- (۱) در این درس به لحن حماسی و اندرزی اشاره شده است.
(۲) ویژگی‌های انواع متن با توجه به درون‌مایه خود، بر شمرده شده است.
(۳) یکی از مهارت‌های اصلی زبان با عنوان خواندن و گام‌های آن مورد بررسی قرار گرفته است.
(۴) ارزش وقت، احترام به پدر و مادر، راستگویی، رعایت ادب و احترام از محتوای درس بر می‌آید.

۲۹- پیام بیت «دوستی از من به من نزدیک‌تر / از رگ گردن به من نزدیک‌تر» با کدام گزینه هماهنگ است؟

- (۱) می‌نشینم لب حوض/ راستگاری نزدیک/ لای گل‌های حیاط
(۲) می‌توانم بعد از این با این خدا/ دوست باشم، دوست، پاک و بی‌ریا
(۳) گفتمش پس آن خدای خشمگین/ خانه‌اش این‌جاست؟ این‌جا در زمین؟
(۴) تازه فهمیدم خدایم این خداست/ این خدای مهربان و آشناست

۳۰- مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) جهان متفق بر الهیتش/ فرو مانده از کنه ماهیتش
(۲) نه در ایوان قریش، وهم را بار/ نه با چون و چرا پیش عقل را کار
(۳) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی/ نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
(۴) تا به جایی رسی که می‌نرسد/ پای اوهام و پایه افکار